

منطقه آزاد انزلی و حیات وحش: آموزه‌های فرانکفورت

مجید ذاکریان*

دیباچه

هنگ کنگ نمونه بسیار موفق از تأسیس مناطق آزاد تجاری (Economic Free Zone) است. پیشرفتهای اقتصادی - تجاری منطقه هنگ کنگ سبب شد تا بسیاری از کشورها به تقلید از این کشور بپردازند و شروع به الگوبرداری از این منطقه نمایند.^۱ در منطقه خاورمیانه نیز دوبی و به طور ویژه منطقه جبل علی نمونه موفق در ایجاد مناطق آزاد است.^۲ به گونه‌ای که بیشتر مردم دنیا با منطقه و نام دبی بیشتر از نام کشور امارات آشنا هستند، مکانی که با خود کلمه منطقه آزاد را به یدک می‌کشد. نگاهی اجمالی به هنگ کنگ و دبی موید پیاده شدن تفکر صحیح و سیستمهای موفق در این مناطق است. سیستمی که در این مناطق پیاده شد، سیستم قومیت‌گرایی نیست زیرا در دنیای مدرن و صنعتی اندیشه‌ها بر پایه مرزها و قومیتها شکل نمی‌گیرند بلکه فراتر از مرزها عمل می‌کنند و این نوع کار است که ویژگیهای خود را نشان می‌دهد. به نحوی که در دنیای مدرن برنامه‌ریزیها بر پایه آینده‌نگری کلان و درازمدت طراحی شده است. رمز موفقیت این مناطق نیز پیش‌بینی روشهای کارآ و

* دکتر مجید ذاکریان، دامپزشک، جراح و مدیر مسئول فصلنامه دامپزشک مشاور است. (mjzakerian@yahoo.com)

مبتنی بر اندیشه برای پیوستن به اقتصاد جهانی و عمل در بستر قواعد سازمان داد و ستد جهانی (W.T.O) است.^۳

برای اینکه کشور یا منطقه‌ای جهش مناسب اقتصادی یا بازرگانی داشته باشد باید با شرکتهای فراملیتی گوناگون در دنیا ارتباط داشته باشد. شرکتهایی که فعالیت بین‌المللی داشته باشند می‌توانند با دانش روز دنیا حرکت کنند و این بسیار طبیعی است که همان شرکتهای بتوانند کمک بزرگی برای مناطق آزاد تجاری - صنعتی باشند. تجربه هنگ‌کنگ، جبل‌علی و بسیاری از مناطق آزاد تجاری - صنعتی دنیا چیزی جز این نیست. طبعاً این ارتباط و قراردادهای نبادی به‌گونه‌ای طراحی شوند که برای شرکتهای داخلی یا منافع ملی کشور ما سوددهی و بازده نداشته باشند. به قولی نبایستی قراردادهایی منعقد نمود که یادآور قراردادهای استعماری دوره قاجار و مانند آن باشد و قراردادهای نبادی منعقد شوند که تنها سود ملی و بهره‌وری جمعی در آن پیش‌بینی شده باشند. تأسیس شرکتهای خارجی در مرحله نخست شاید در ذهن برخی افراد، عدم اتکا به خود و عدم اشتغال‌زایی نیروی کار داخلی را تداعی کند ولی در گامهای آتی سبب‌ساز رشد و شکوفایی منطقه می‌شود و در مجموع سبب ارز آوری فراوان و پیوستن به داد و ستد نوین جهانی می‌شود.

همگام با سایر کشورها، دولتمردان ایرانی نیز، برای پیشرفت نقاط مختلف کشور عزیزمان ایران شروع به راه‌اندازی و ایجاد مناطق آزاد کردند. یکی از گسترده‌ترین و فعالترین مناطق آزاد ایران جزیره کیش است، جزیره‌ای که عملکرد چندان مثبتی را در مقایسه با سایر مناطق آزاد دنیا در کارنامه خود ندارد. تحولات در کیش به کندی صورت می‌پذیرد و کمتر دیده شده است که شرکتهای بین‌المللی و یا شرکتهای فراملی با شرکتهای ایرانی در این منطقه به شیوه یکپارچه سرمایه‌گذاری نموده و فعالیت نمایند. در صورت فعالیت نیز بسیاری از این شرکتهای تنها به بعد بازار مصرف ایران نگاه می‌کنند که همواره مد نظر شرکتهای خارجی بوده است.

جدا از بحث سرمایه‌گذاری خارجی، مورد دیگری که درباره مناطق آزاد باید به آن

توجه کرد صنعت گردشگری و جذب جهانگردان خارجی است. ما شاهد آن هستیم که بیشتر رایزنیهای فرهنگی ما در خارج از کشور کمترین فعالیت خود را برای جذب توریست انجام می‌دهند. آنچه در مناطق آزاد کشورمان مشاهده می‌شود سیستم بسته‌ای است که دستاورد چالشهای یاد شده است. این سیستم بسته خود مولد تجارت چمدانی و تشویق به ورود کالاهای مصرفی بی‌ارزش از مناطق آزاد به داخل کشور است که دستاورد آن مافیای تجارت کالای مصرفی خارجی به درون کشور است. طبعاً چنین مافیایی منافع ملی و عزت و پیشرفت یک کشور را در متن قرار نمی‌دهد و هیچگاه فراتر از مرزها و قومیتها عمل نمی‌کند. به همین روی، در راه تأسیس شرکتهای بین‌المللی و فراملی مولد و صنعتی مانع تراشی صورت می‌پذیرد و تنها درآمدهای کاذب حاصل از کالاهای مصرفی مد نظر قرار می‌گیرد. دولتمردان ایرانی باید از این حلقه بسته عبور کنند. علاوه بر الگوبرداری از مناطق آزاد موفق دیگر کشورها و پیوند دادن موفقیت‌های آنها با فرهنگها و باورهای دینی کشورشان، نیم‌نگاهی به شهرهای درون و برون مرزی نیز داشته باشند. دلایل موفقیت در جذب سرمایه در آن شهرها نیز مورد بررسی قرار گیرد و زمینه‌های اجرای آن آسان شود. همچنین در زمینه فعال کردن صنعت جهانگردی خارجی باید به صورت ژرف‌نگر به این مسئله توجه نمایند. در این نوشته ما به بررسی باغ وحش فرانکفورت به عنوان یک الگوی سالم و طبیعی در جذب سرمایه می‌پردازیم. نقش این مجموعه وحش طبیعی بر ایجاد اشتغال‌زایی، گردشگری و تأثیر آن بر پیشرفت اقتصادی فرانکفورت را در این پژوهش مورد بررسی قرار می‌دهیم. طراحی این نوشته به منظور کمک به تصمیم‌گیران کشور در بهره‌وری از یافته‌های علمی دیگر کشورهای موفق برای ایجاد پیشرفت، رشد، درآمدزایی و اشتغال‌زایی در کشور است.

فرانکفورت

فرانکفورت با ۶۵۰۰۰۰ نفر جمعیت به عنوان یکی از شهرهای آلمان بیشترین شهرت خود را مدیون نام تجاری و مالی است. ایرانیان نیز فرانکفورت را با چنین شهرتی می‌شناسند و بسیاری از بازرگانان ایران و آلمان در چنین شهری با یکدیگر گفت‌وگو و تعامل دارند. به‌گونه‌ای که یک چهارم شهروندان این شهر خارجی هستند. به همین دلیل در دنیا این شهر را بین‌المللی می‌دانند، زیرا شهروندان بسیاری دیگر از کشورهای دنیا در این شهر حضور دارند، همچنین بسیاری از دستداران دانش و پژوهشگران، این شهر را به خاطر نمایشگاه بین‌المللی کتابش می‌شناسند. تاریخچه نمایشگاه کتاب فرانکفورت به ۵۰۰ سال پیش بازمی‌گردد و به همین روی امروزه چنین نمایشگاهی پذیرای میلیون‌ها نفر از ناشران، توزیع‌کنندگان و علاقه‌مندان به کتاب از سراسر دنیا است. به‌گونه‌ای که در سال ۲۰۰۵ میلادی ۷۲۲۵ ناشر از ۱۰۱ کشور دنیا در آن شرکت داشتند.^۴ نمایشگاهی که سیستم توزیع کتاب آن با دانش روز دنیا انجام می‌شود به صورتی که با نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بسیار متفاوت است. جدا از نمایشگاه بین‌المللی کتاب فرانکفورت، جنبه دیگری که مسئولان این شهر به آن می‌بالند، باغ وحش فرانکفورت است که در نوع خود بی‌نظیر و قابل توجه است.

باغ وحش فرانکفورت

باغ وحش فرانکفورت مجموعه‌ای زیبا و با شکوه است. مجموعه‌ای که نه تنها اروپایی‌ها به آن افتخار می‌کنند، بلکه از سوی بسیاری از دستداران حیوانات مورد تشویق و تمجید قرار گرفته است. شمار فراوانی از زنان و مردان، کودکان، نوجوانان و جوانان از تمام شهرهای آلمان و حتی دیگر کشورهای دنیا به این شهر می‌آیند تا تماشاگر باغ وحش بی‌نظیر شهر فرانکفورت باشند. بر خلاف باغ وحشهای دیگر کشورها، باغ وحش فرانکفورت در قلب شهر فرانکفورت قرار گرفته است. واقع شدن باغ وحش فرانکفورت در مرکز شهر این امکان را به بازدیدکنندگان می‌دهد تا علاوه بر بازدید از این مجموعه زیبا بتوانند از مکانهای

دیدنی، موزه‌ها و مراکز خرید نیز دیدن کنند، که این نشان از هوشمندی گسترده مسئولان و مدیران شهری در جلب بیشتر سرمایه در شهر فرانکفورت دارد. هوشمندی مسئولان شهری فرانکفورت را حتی در مورد دسترسی به باغ وحش فرانکفورت از نقاط مختلف شهری می‌توان یافت. به صورتی که در جلوی درب ورودی باغ وحش ایستگاه مترو، ترن، اتوبوس و تاکسی واقع شده است، تا افراد از نقاط مختلف شهر به آسانی به این مکان دستیابی پیدا کنند. همچنین خیابانهای اطراف باغ وحش دارای تابلوهای راهنما برای دسترسی آسان به باغ وحش است. برای افرادی که با اتومبیل خود به این مکان می‌آیند نیز توقفگاههایی در خیابانهای اطراف باغ وحش در نظر گرفته شده است. حتی برای دوچرخه سواران نیز مسیر ویژه در نظر گرفته شده است که ضمن رسیدن به باغ وحش فرانکفورت به راحتی می‌توانند دوچرخه خود را در مکان مخصوص پارک کنند. آینده‌نگری مسئولان جهت جذب جهانگردان خارجی نیز صورت پذیرفته است به شیوه‌ای که شما در اطراف باغ وحش گرانترین و ارزانترین هتلها را مشاهده می‌کنید، دور تا دور باغ وحش نیز توسط خیابان محاصره شده است و اگر شما از نمای بالا به باغ وحش نگاه کنید، باغ وحش را مانند یک میدان بزرگ مشاهده خواهید کرد. از تفریح دیوارهای باغ وحش حدود دو متر است و در آن سوی خیابانهای اطراف باغ وحش آپارتمانها و هتلها و حتی بیمارستان واقع شده است. در داخل باغ وحش فرانکفورت، مجاور دیوارهای باغ وحش کمربند سبزی از درختان جهت زیبایی بخشیدن و حفظ شرایط بهداشتی کاشته شده است.

زیبایی باغ وحش فرانکفورت به محض ورود مشخص می‌شود. ساختمان اداری باغ وحش در هنگام ورود پیش روی شما قرار دارد. ساختمان قدیمی همچون نگینی در جلوی باغ وحش دیده می‌شود. در این ساختمان علاوه بر مسائل اداری، کتابخانه و پژوهشکده باغ وحش قرار دارد همچنین این ساختمان محل برگزاری کلاسها و دوره‌های ویژه است. با وجود اینکه ساختمان اداری باغ وحش قدیمی است ولی بر پایه دانش روز دنیا تجهیز شده و کار می‌کند. محل نگهداری حیوانات در پشت این ساختمان واقع شده است. طراحی باغ

وحش به شیوه‌ای است که شما برای بازدید از محل نگهداری حیوانات احتیاج به ورود به ساختمان اداری را ندارید. طراحان، باغ وحش را به گونه‌ای طراحی کرده‌اند که با ورود به هر قسمت و بازدید از آن مجموعه در هنگام خروج وارد مکان تازه‌ای می‌شوید و هیچگاه وارد مکان تکراری نخواهید شد. طراحی قفس حیوانات الهام گرفته از حیات وحش و زیستگاه طبیعی حیوانات است. برای مثال مشاهده قفس خرسها خاطره جنگلها و صخره‌ها را تداعی می‌کند و یا در هنگام تماشای کرگدن و یا گورخر در ذهن شما صحرای آفریقا تجسم می‌شود. طراحی قفسها با نهایت سلیقه و دقت انجام گرفته است. قفس و محل نگهداری حیوانات در باغ وحش فرانکفورت به دو صورت می‌باشد: ۱. قفس شیشه‌ای (Panes of Glass)؛ ۲. خندق آب (Water-filled Ditches). در واقع حد فاصل شما و حیوانات یا شیشه است و یا خندق آب، در داخل قفسهای شیشه‌ای یوزپلنگها، درختان کهن سال دیده می‌شود و یوزهای وحشی بر روی شاخه‌های این درختان لمیده هستند. طراحی بی‌نظیر قفسها نشان از آگاهی طراحان باغ وحش نسبت به شرایط زیست محیطی هر حیوان است و نشان از برنامه‌ریزی و مدیریت قوی است.

باغ وحش فرانکفورت دارای ۱۳ فضای مجزا است شامل:

۱. جایگاه خرسها (The Bear Lodge)؛ ۲. جایگاه گربه‌سانان (The Big Cat Jungle)؛
۳. سالن رویایی (The Grzimek House)؛ ۴. باغ وحش کودکان (The Children's Zoo)؛
۵. جایگاه میمونها (The Monkey Facitita)؛ ۶. سالن پرندگان؛ ۷. جایگاه کرگدنها (The Raino House)؛ ۸. صخره شیرهای دریایی (Seals Cliffs)؛ ۹. سالن حیوانات آبی؛ ۱۰.
- جایگاه زرافه (The Giraffe House)؛ ۱۱. جایگاه گورخرها (The Zabra House)؛ ۱۲. فضای شترها (The Camel House)؛ ۱۳. سالن دو زیستان و خزندگان (The Exotarium). هر کدام از این جایگاهها دارای سرپرست نگهداری می‌باشند. این سرپرست اطلاعاتی در زمینه وضعیت زیستی، غذا، دامپزشکی و ... دارد. شرایط آب و هوایی هر جایگاه با توجه به گونه موجود در آن تنظیم شده است. در جایگاه گربه‌سانان تابلوهایی نصب شده است که افراد با

چرخاندن آن اجزای مختلف بدن حیوانات را در کنار هم قرار می‌دهند به این شیوه به کودکان آموزشهای لازم برای شناخت یک حیوان داده می‌شود، همچنین با فشردن دکمه‌های ویژه، صداهای مختلف گربه‌سانان قابل شنیدن است. شیرها در قفسهای وسیع شیشه‌ای برای خود جولان می‌دهند و شما به راحتی می‌توانید آنها را از نزدیک مشاهده کنید.

در سالن رویایی (Grzimek House) به محض ورود تاریکی سالن، در شب بودن را برای شما تداعی می‌کند، این سالن نور اندک دارد و تنها نور موجود در قفس حیوانات دیده می‌شود. خود مسئولان باغ وحش به این مکان شب در روز می‌گویند.^۵ در آن تاریکی و پشت قفسهای شیشه‌ای شما حیواناتی را مشاهده می‌کنید که در حال فعالیت هستند، حتی در برخی قفسها کارگران باغ وحش از دریچه‌های پشت قفس در حال دادن غذا برای این حیوانات و یا تمییز کردن فضای داخل قفسها هستند. در واقع این تنها جایی است که بازدیدکنندگان قادر به دیدن طبیعی فعالیت حیوانات شب‌زی از نزدیک هستند. با ورود به هر سالن چیزی را که شما احساس می‌کنید دمای آن سالن است به شیوه‌ای که دمای هر کدام از سالنها با جانورانی که در آن زندگی می‌کنند تطابق یافته است. شما هنگامی که وارد سالن جانوران آبری می‌شوید در آغاز ورود، قفس پنگوئن‌ها را مشاهده می‌کنید و با ورود به این فضا کاملاً خنک شدن هوا را احساس می‌کنید و به محض ورود به سالن دوزیستان گرما را حس می‌کنید. به دلیل تنوع گونه‌های جانوری در باغ وحش فرانکفورت هیچگاه خستگی را احساس نمی‌کنید.

در باغ وحش فرانکفورت برای اینکه بازدیدکنندگان بیشتر با زحمات و سیستمهای این مکان آشنا شوند برخی تأسیسات در معرض بازدید عموم قرار گرفته است. این تأسیسات با پنجره‌های وسیع قابل مشاهده هستند. آشپزخانه هر سالن پنجره بزرگی دارد و کارکنان آشپزخانه در حال تهیه غذا برای حیوانات هستند و شما از نزدیک آنها را مشاهده می‌کنید. برخی تأسیسات لوله‌کشی و زیربنایی نیز حتی در دید بازدیدکنندگان قرار گرفته است. در مورد حیواناتی که خارج از سالن نگهداری می‌شوند و خطرناک نیستند شما می‌توانید وارد

استراحتگاه حیوانات شوید. در مورد کرگدنها که کمی خطرناک هستند از فاصله دور داخل این قفسها قابل مشاهده هستند، در داخل این استراحتگاهها شما با جای خواب، جای غذا و جای آب و غیره هر حیوان آشنا می شوید. صرف تمام این هزینه‌ها تنها در راستای بالا بردن دانش عمومی است. یکی از این هدفها را در صخره شیرهای دریایی مشاهده می کنید. برای اینکه بازدیدکنندگان بهتر با شیر دریایی آشنا شوند، پله‌هایی ساخته شده است که بازدیدکنندگان را به زیر استخر هدایت می کند تا هر چه بهتر با نحوه شنا کردن و زندگی این حیوانات آبری آشنا شوند.

منطقه انزلی: طبیعت وحش

بندر انزلی یکی از زیباترین و قدیمی ترین بندرهای شمالی کشور است که در کرانه دریای کاسپین واقع شده است. انزلی به دلیل داشتن آب و هوای معتدل و مدیترانه‌ای جلوه‌های خاصی به خود داده است. از ویژگیهای منحصر به فرد این منطقه نزدیکی به تالاب بین‌المللی انزلی است. تالاب انزلی زیستگاه طبیعی بسیاری از پرندگان، جانوران و گیاهان می باشد. بر خور داری از جنگلهای رشته کوه البرز بر شکوه و زیبایی این منطقه می افزاید. از دیگر جاذبه‌های این منطقه واقع شدن در استان گیلان و دسترسی بسیار آسان به شهر زیبا و باستانی ماسوله است، شهری که قلب میلیونها جهانگرد خارجی برای دیدن آن می تپد. ویژگی دیگر منطقه آزاد تجاری- صنعتی انزلی سه تکه بودن آن است که کمتر در مناطق آزاد دنیا این ویژگی مشاهده می شود. جدا از بحث تجاری بودن منطقه آزاد انزلی؛ جلوه‌های طبیعی و زیستگاهها و تالاب با شکوه انزلی این منطقه را به یک مکان بکر توریستی تبدیل کرده است و جاذبه‌های توریستی که از پتانسیلهای آن به صورت تمام و کمال استفاده نشده است و این موضوع سبب می شود تا در مقایسه با باغ وحش فرانکفورت حسرت پیشرفت این منطقه در دل وطن دوستان و علاقه‌مندان به زیباترین استان ایران گیلان شعله‌ور شود.

هر چه در مورد زیبایی استان گیلان و منطقه آزاد انزلی بنویسیم کم است و امید

است مسئولان منطقه به این موضوع توجه ویژه‌ای داشته باشند. مقایسه اجمالی باغ وحش فرانکفورت و اهداف مسئولان آن با منطقه آزاد تجاری- صنعتی انزلی می‌تواند راهکارهای مناسبی را پیش روی مسئولان منطقه قرار دهد تا آنها بتوانند اهداف بهتر و آینده مطمئن‌تری را برای این منطقه پیش‌بینی نمایند. وقتی از دست اندرکاران باغ وحش فرانکفورت در مورد اهداف این باغ وحش می‌پرسیم آنها چهار هدف اصلی را بیان می‌کنند:

۱. سرگرمی بازدیدکنندگان؛ ۲. آموزش و اطلاع رسانی؛ ۳. مسایل پژوهشی؛ ۴. تلاش جهانی برای نگهداری حیوانات.

حال اگر کمی اندیشمندانه‌تر به منطقه آزاد انزلی و شرایط زیست محیطی آن بنگریم، متوجه می‌شویم که انزلی نیز دارای پتانسیلهای لازم برای رسیدن به این اهداف است. البته اهداف این منطقه با توجه به راهکارهایی که گذشتگان انجام داده‌اند و آشنا شدن با موانع و محدودیتهای آنها می‌تواند وسیعتر و قویتر تعریف شود. مسئولان منطقه آزاد انزلی بیش از هر چیز و در درجه نخست باید به دنبال جذب جهانگردان خارجی باشند، جهانگردانی که عاشق دیدن مناطق طبیعی هستند، ویژگی که در تالاب انزلی مشاهده می‌شود. ایجاد زیستگاه طبیعی گیاهی و جانوری نکته‌ای مورد تعمق است که مسئولان منطقه آزاد انزلی باید در مورد آن تأمل کنند. گردآوری گونه‌های نادر گیاهی و جانوری منطقه چه آیزی و چه خشکی‌زی خود نیازمند تلاش و دقت بسیار و مکانی مناسب است. با احداث چنین مکانی به راحتی می‌توان اهدافی را که مسئولان باغ وحش فرانکفورت به دنبال آن هستند دنبال کرد و به دنبال آن اهدافی مانند کسب درآمد و شناخته شدن منطقه در بین کشورهای دیگر را برآورده ساخت. ارتباط با دانشگاهها و برگزاری دوره‌های ویژه هفته‌ای یا ماهیانه در مورد شیوه‌های نگهداری از این جانوران، حفظ تالاب، چگونگی تکثیر و پرورش فیله ماهیان (ماهیان خاویاری) و ... می‌تواند هم جنبه درآمدزایی داشته باشد و هم سرمایه‌گذاران خارجی را به مشارکت در پروژه‌های منطقه تشویق نماید. ایجاد چنین مکانی نیازمند یک پژوهشگر است که خود این پژوهشگر قادر به جذب دانش‌پژوهان از سراسر دنیا است.

اما نکته‌ای که بسیاری از مناطق آزاد داخل کشور را رنج می‌دهد بحث هزینه و برگشت آن است که در این زمینه ما یک نمونه نیمه موفق را در جزیره کیش مشاهده می‌کنیم. پارک دلفین‌ها که اهداف تشکیل این پارک سرگرمی بازدیدکنندگان و جنبه‌های اقتصادی بود، در حالی که دست‌اندر کاران باغ وحش فرانکفورت جنبه‌های اقتصادی را در درازمدت و به صورت حفظ بقای جانداران مورد پیگیری قرار داده‌اند. به صورتی که مبلغ ورودی برای بازدید از باغ وحش فرانکفورت برای کودکان ۸ یورو و برای بزرگسالان ۱۶ یورو است که این مبلغ با توجه به وسعت تنوع گونه‌های حیوانات و پرسنل فعال در این بخش مبلغ بسیار ناچیزی است. در منطقه آزاد انزلی نباید نگاه مقطعی به مسایل انداخت. یکی از دلایل عدم پیشرفت مناطق آزاد ما وابستگی بودجه‌ای این مناطق به دولت است. در واقع هنگامی که مسئولان این مناطق در دغدغه تأمین منابع مالی از درآمدها و راهکارهای خود مناطق نباشند، پیشرفت و شکوفایی اقتصادی در این مناطق رخ نخواهد افتاد. مسئولان، این مناطق را باید کشوری نو پا فرض کنند که به تنهایی باید درآمد کسب کند و خرج نماید.

یکی از جنبه‌های درآمدزا جذب جهانگرد است که در این زمینه مثالی از جذب جهانگرد به واسطه تالاب انزلی می‌زنیم. برای بازدید از تالاب انزلی در درجه نخست نیازمند هتل‌های مدرن و پیشرفته هستیم، همچنین احتیاج به تورهایی با راهنماهای ویژه‌ای داریم که این راهنماها ضمن تسلط به زبانهای خارجی (انگلیسی، فرانسه، آلمانی و عربی) گونه‌های جانوری و گیاهی تالاب را بشناسند تا بتوانند برای بازدیدکنندگان توضیحات لازم را بدهند. در کنار این بازدیدها برگزاری دوره‌های ویژه آموزشی و کارگاههایی در زمینه حفظ و جلوگیری از خطر انقراض برخی گونه‌ها که خود پژوهشگران بسیاری را به این منطقه می‌کشاند و درآمدزایی برای منطقه خواهد داشت. همچنین گردآوری برخی گونه‌های جانوری و گیاهی در یک محل و تلاش برای بقا و جلوگیری از خطر انقراض و نشان دادن پروژه‌های انجام شده خود جنبه‌های مثبت دیگری را به همراه خواهد داشت.

ویژگیهای خاص مناطق آزاد سبب شهرت آن مناطق می‌شود. در هنگ کنگ ویژگیهای تجاری مطرح است و در دبی ویژگیهای تجاری، خدماتی و توریستی مطرح هستند. انزلی دارای چه ویژگی است؟ آیا در انزلی می‌توان تنها با اشاره به پل غازیان، کاخ میان پشته، برج ساعت، موج‌شکن، فانوس دریایی، تالاب انزلی و مانند آن وجه جهانی به این منطقه داد؟ پس بهتر است یک مطالعه و بررسی ملی از منطقه به عمل آمده و آنگاه از تمام پتانسیلهای منطقه استفاده کرد. پتانسیلهایی مانند بهره‌مندی از طبیعت خدادادی، پناهگاه حیات وحش، تالاب ۱۸ هزار هکتاری انزلی، مجاورت در کنار بزرگترین دریاچه جهان و تولید برخی از کالاها در این منطقه. در واقع در کنار فعالیت بازرگانی به شرایط زیست محیطی که سبب جلب سرمایه می‌شود نیز باید توجه داشت. بزرگترین مشکل مناطق آزاد کشورمان نبود تصمیم‌گیری سریع و به موقع است. چرا در کشور ما برای نهایی شدن یک قرارداد از مراحل بسیار پیچیده‌ای باید عبور کرد که در واقع طراح یک ایده یا یک مخترع یا یک بازرگان را از نوآوری، اختراع و سرمایه‌گذاری منصرف می‌کند. اینها موانع سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی مناطق آزاد هستند که بایستی همواره مد نظر قرار گیرند. امید است مسئولان کشور با درک این واقعیت که سرمایه‌گذار به دنبال تضمین سرمایه است نه به دنبال دزدیدن در اوراقها برای نهایی شدن سرمایه‌گذاری، جاده‌های پیشرفت در این مناطق را هموار کنند و با درک درست منافع ملی تشویق بیشتری برای سرمایه‌گذاران فراهم کنند. □

پی نوشتها:

1. <http://wwwfstb.gov.hk/tb/eng/procurement/content.html>.
-<http://www.gov.hk/en/residents/government/inden.html>.
See also: Broadening the Tan Base in <http://www.tanreform.gov.hk/en/document.html>.
2. See. Mahmood Monshipouri, "Trad Ventures and Free Zones: Dubai's Jebel Ali Free Zone Authority," *International Studies Journal*, Vol. 3, No. 4, Spring 2007. (Studied and refered by the manuscript)
3. WTO, *Understanding the WTO*, Geneva: WTO, 2005; and See also: International Trade Statistics 2006 in http://www.onlinebookshop.wto.org/shop/article_details.asp?Id_Article=715&lang=Eng
4. http://www.frankfurt_book_fuir.com/en/indom.php?content=/en/press_pr/Zahlen_fakten/tlp.html
5. <http://www.fronkfurtzoo.com/Lodge>.
6. <http://www.frankfurtzoo.com/thehall>